

Leader-laatutyön sparrauspäivä

Sari Rannanpää
4.9.2019 Helsinki

Aluekehittämisen konsulttitoimisto **MDI**

INDIKAATTORI

Indikaattori

- Mittari
- Tilastollinen tunnusluku, joka kuvaa ilmiön tilaa ja muutoksia tiivistetysti
- Tarjoaa yksinkertaistettua tietoa kompleksisesta todellisuudesta

- Erityyppisiä indikaattoreita
 - Määrälliset eli kvantitatiiviset indikaattorit (laskennallinen määrä)
 - Koulutukseen osallistuneiden määrä
 - Työttömyysaste
 - Laadulliset indikaattorit (ihmisten näkemys asiasta / kehityksestä)
 - Sananvapausindeksi
 - Asiakastyytyväisyys

Esimerkkejä indikaattoreista I

- **Panosindikaattori** mittaa resursseja
 - htv, euro
- **Tuotosindikaattori** mittaa toteutettuja toimia
 - järjestetyt tilaisuudet, koulutukseen osallistuneet
- **Tulosindikaattori** mittaa toimenpiteen suoria lyhyen aikavälin muutoksia kohderyhmässä
 - hankkeissa luodut työpaikat,
- **Vaikutusindikaattori** mittaa toimenpiteiden pitkän aikavälin nettomuutoksia ohjelma-alueella
 - BKT asukasta kohden maaseudulla

Esimerkkejä indikaattoreista II

- Komposiitti-indikaattori eli yhdistelmäindeksi
 - Muodostuu useista indikaattoreista
 - Koottu yhdeksi indeksiksi kuvaamaan moniulotteista ilmiötä
 - Pohjaa teoriaan, joka operationalisoidaan indeksiksi
- Inhimillisen kehityksen indeksi - Human Development Index (HDI)
 - Eliniänodotus syntymässä
 - Koulutusindeksi: Keskimääräinen koulutien kesto ja odotettu koulutien kesto
 - Bruttokansantulo asukasta kohti

Hyvän indikaattorin tunnusmerkit

- **Olennainen ja keskeinen**
 - Heijastaa riittävästi ilmiötä, jota sen on tarkoitus mitata; tärkeä mitattava
- **Sopiva**
 - Sopii käyttäjän tarpeisiin
- **Vankka määritelmä**
 - Mittaustapa/raportointi tulee olla johdonmukainen ja tarkoitukseen sopiva
- **Ymmärrettävä ja helppo tulkita**
- **Sallii vertailun**
 - Horisontaalinen vertailu (esim. alueiden kesken) ja aikasarja
- **Jaoteltu kiinnostavien alaryhmien mukaan**

SMART

- *Specific / Erityinen* - kohdistua paikalliseen strategian toimiin
- *Measurable / Mitattava* – mahdollista mitata
- *Achievable / Saavutettava* – mahdollista saavuttaa paikallisella kehittämisstrategialla ja sen toimenpiteillä
- *Realistic / Realistinen* – mahdollista saavuttaa saatavilla olevilla resursseilla
- *Timebound / Ajallinen* – sidottu aikaan, johon mennessä tulokset voidaan saavuttaa

RACER

- *Relevant / Olennainen*: liittyy tavoitteeseen ja mittaa oikeaa asiaa
- *Accepted / Hyväksytty*: sidosryhmät, henkilöstö ym. hyväksyvät
- *Credible / Uskottava*: selkeä ja helppo tulkita myös ei-ekspertereille
- *Easy / Helppo*: mitata ja seurata (tiedonkeruun pitäisi olla mahdollista myös pienellä budjetilla)
- *Robust / Vankka*: ei helposti manipuloitavissa tai muutu ulkoisten asioiden vuoksi

Indikaattorin kuvaus

- Nimi
 - Määritelmä
 - Mittayksikkö
 - Aikasarja: miltä vuosilta tietoa on saatavissa
 - Päivitystiheys: kuinka usein indikaattorista on saatavissa uutta tietoa
 - Viimeisin päivitys
 - Tietosisältö
 - Luokitukset (alue, sukupuoli, ikä)
 - Tietolähde
-
- Indikaattoriin liittyvät rajoitukset
 - Indikaattorin käyttöön liittyvät mahdolliset huomautukset

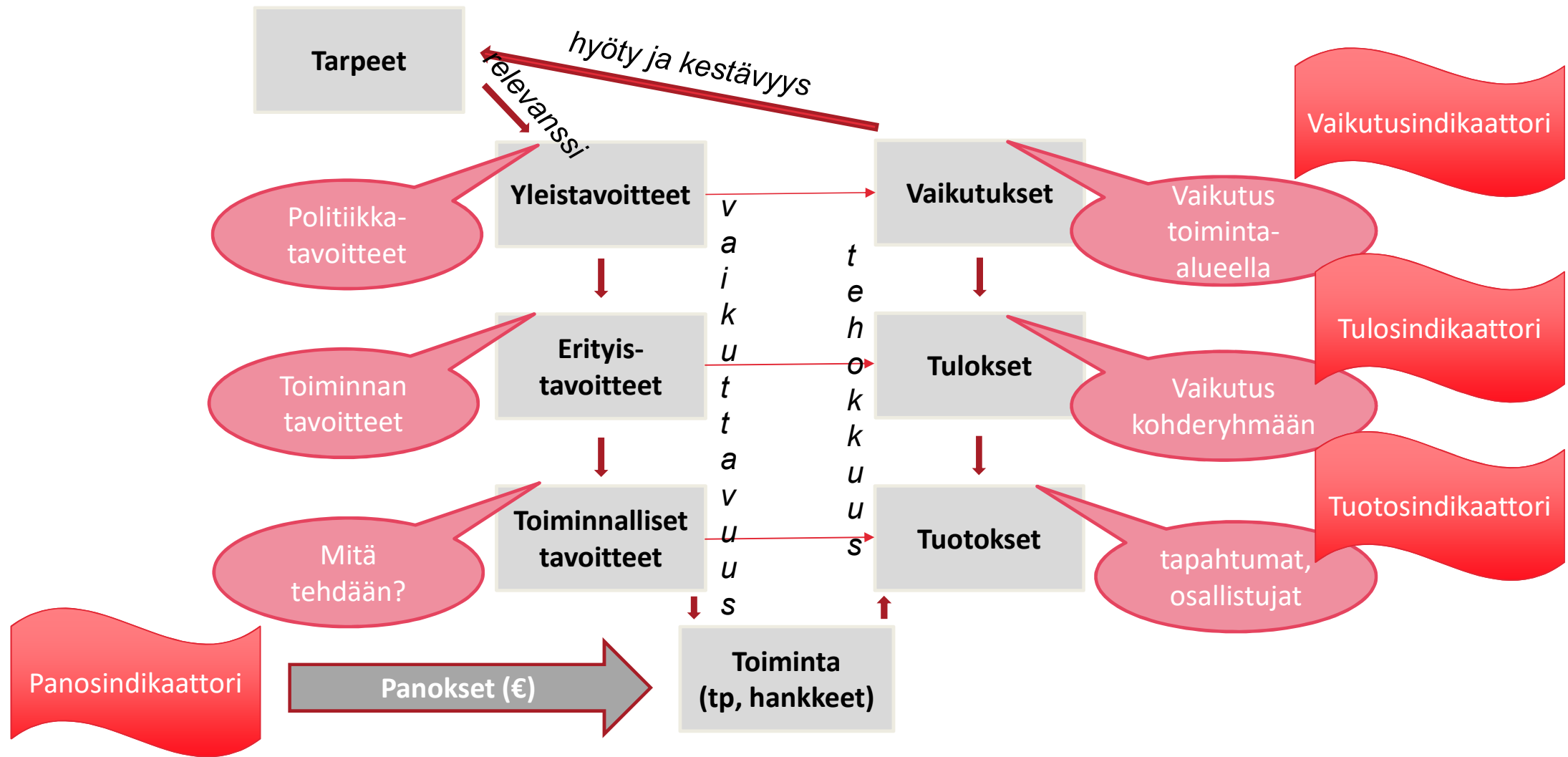
Indikaattorien käyttö

- Tavoitteiden asettaminen
- Seuranta
- Arviointi & itsearviointi
- Vertailu aikasarjoissa sekä muiden yksiköiden/alueiden yms. välillä
- Viestintä

- Indikaattorien tulkinta ja raportointi on kriittistä, koska sitä kautta yhdistyy mittaus ja ymmärrys
- Indikaattorien esittelyssä on hyvä käyttää kaavioita ja tekstiä

TOIMENPIDELOGIIKKA JA INDIKAATTORIT

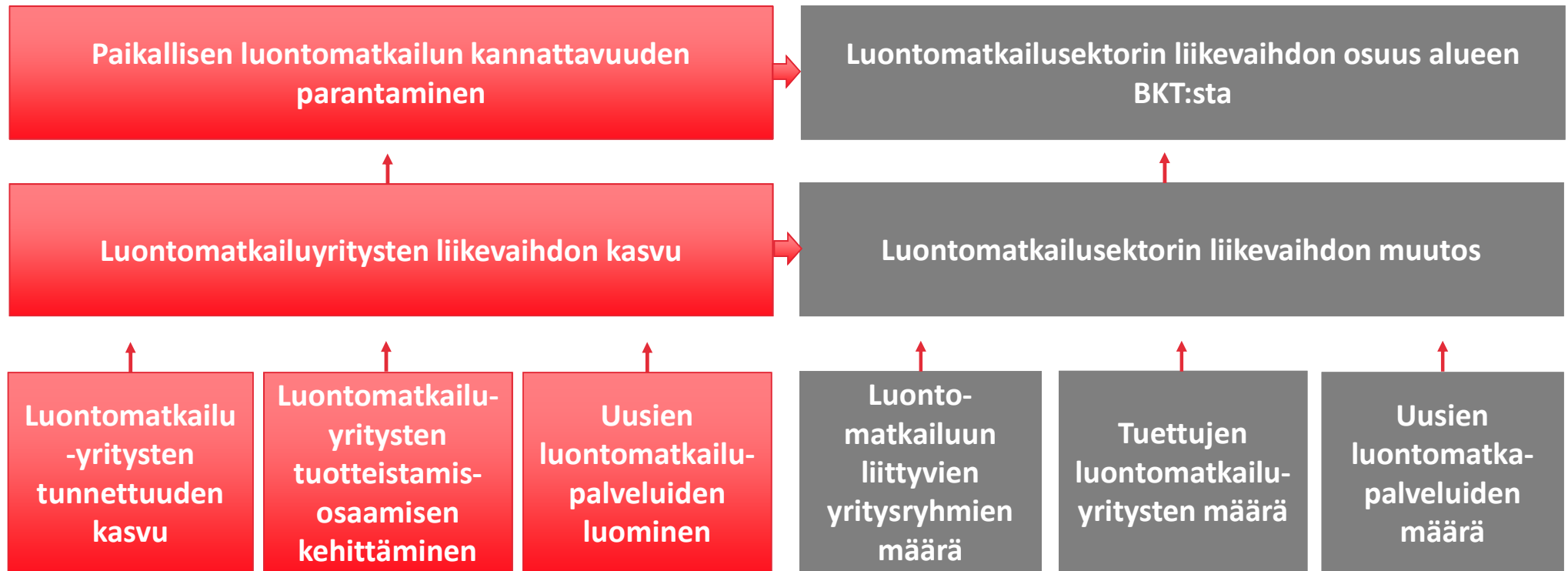
Toimenpidelogiikka

Tavoitteet ja indikaattorit

Tavoitteet

Indikaattorit

LEADER-TYÖN INDIKAATTORIT

Mittareita kolmelle tasolle

**Leader-
toiminta**

**Paikallinen
strategia**

**Leader-ryhmän
rahoittamat hankkeet**

Leader-ryhmän rahoittamat hankkeet

- Kaudella 2014-2020 hankkeiden tuotos- ja tulosindikaattoreita seurataan Hyrrän avulla
 - Tuotos: Hankkeessa mukana olevien yritysten määrä
 - Tuotos: Koulutukseen osallistuneiden henkilöiden lukumäärä
 - Tulos: Hankkeen vaikutuksesta syntyneet uudet yritykset
 - Tulos: Hankkeen aikana syntyneiden työpaikkojen lukumäärä
- Yhteisiä kansallisen tason indikaattoreita
- Osalla ryhmistä on myös omia indikaattoreita, joita seurataan

Yhteiset indikaattorit hankkeille

Hankkeen aikana työllistyneiden määrä yht.

Hankkeen tuloksena syntyneiden työpaikkojen lukumäärä, yht.

Hankkeen vaikutuksesta syntyneet uudet yritykset
Hankkeeseen osallistuvat organisaatiot

Hankkeessa kehitetyt uudet tuotteet ja menetelmät

Hankkeessa mukana olevien yritysten määrä

Hankkeessa mukana olleiden muiden toimijoiden määrä

Koulutukseen osallistuneiden henkilöiden lukumäärä yht.

Koulutuspäivien lukumäärä

Tuettavan/tuetun verkon liittymien lukumäärä

Niiden yritysten lukumäärä, jotka osallistuvat lyhyiden toimitusketjujen tai paikallisten markkinoiden kehittämiseen

Rakennetut/kunnostetut/varustetut rakennukset ja rakennelmat

Tuettujen esittelytilaisuuksien (demonstraatio) lukumäärä

Tuettujen infotilaisuuksien lukumäärä

Tuetussa hankkeessa tehdyt talkootyötunnit - joista yli tavoitetason olevat talkootyötunnit

Ympäristöä parantavat toimet

Yritysten yhteisten uusien palveluiden / tuotteiden määrä

Harjoitus 1 – indikaattorit hankkeille

**Aika:
15 min**

**Mitkä ovat (olleet)
toimivia tulos- ja
tuotos- indikaattoreita
hankkeille?**

**Keskustelkaa
ryhmissä**

**Kirjatkaa hyviä
indikaattoreita
fläppitaululle**

**Valitkaa paras ja
perustelkaa, miksi
se on hyvä**

Ryhmätöiden koonti I

Yritysryhmät

- Uudet tuotteet, palvelut, markkinat
- Osallistuvien yritysten määrä
- Liikevaihdon kasvu
- Yrityksen työntekijöiden määrän kasvu
- Yhteistyön lisääntyminen
- Yhteistyöverkostot
- Verkostoihin osallistuvien yritysten määrä
- Laatujärjestelmien kehittäminen
- Uudet laatujärjestelmät kpl
- Yhteisten toimenpiteiden määrä
- Koulutusten määrä
- Koulutukseen osallistuneiden määrä
- Yritysryhmähankkeisiin osallistuneiden yritysten hakemat investointituet

Ryhmätöiden koonti I

Peruspalvelut ja kylien kehittäminen Tiedotus- ja viestintähankkeet

- Talkootyön määrä
- Uudet talkoolaiset
- Kunnostetut tilat
- Uudet tilat
- Ympäristöä parantavat toimet
- Tilojen käyttöaste
- Vuokratuotot
- Uudet kerhot tms toiminnot
- Laskuri kuntoportaisiin / retki poluille

- Hankkeiden vaikutuksesta syntyneiden kontaktien määrä

Kansainväliset hankkeet

- Osallistuvien Leader-ryhmien määrä
- Osallistuvien maiden määrä
- Jatkohankkeiden määrä
- Toisilta oppiminen
- Hyvien käytäntöjen vaihto
- Kulttuurin ymmärrys kasvaa
- Sosiaalisen osallistumisen lisääntyminen

Ryhmätöiden koonti I

Teemahankkeet

- Uusien toimijoiden määrä
- Alahankkeiden määrä
- Osallistuvien organisaatioiden määrä
- Tuensiirron saajien määrä
- Talkootyön määrä
- Tehdyt toimet / aikaansaadut asiat
- Rakennelmat yms
- Palvelut, tuotteet, menetelmät

Nuorisohankkeet

- Toimenpiteisiin osallistuneiden nuorten määrä
- Nuorten kesätyöpaikkojen määrä (4h, nyt)
- Nuorten kokemus omien vaikutusmahdollisuuksien lisääntymisestä
- Nuorten varustellut harrastus paikat

Ryhmätöiden koonti

Yritystuet

- Työpaikat
- Uudet palvelut
- Liikevaihto
- Säilyneet palvelut
- Säilyneet työpaikat

Yhteistyöhankkeet

- Yritysryhmähankkeisiin osallistuneiden yritysten määrä
- Uusien työpaikkojen määrä
- Uudet tuotteet
- Uudet palvelut
- Toimijoiden määrä

Leader-ryhmät

- Tarvitaan erilaisia indikaattoreita kuvaamaan Leader-ryhmän työtä
 - Paikallisen kehittämissstrategian tavoitteet
 - Leader-ryhmien toiminta
 - Leader-ryhmien viestintä
- Indikaattorit kuvaamaan Leader-ryhmän ydinkompetesseja?
 - Yhdistystoiminta
 - Leader-toiminta
 - Aluekehitystoiminta

Yhteiset indikaattorit ryhmille - toiminta

Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä yht.
Hakijat, jotka eivät aiemmin ole hakeneet tukea
Leader-ryhmältä, kpl

Muiden järjestämiin tilaisuuksiin, joissa on
tiedotettu ja aktivoitu potentiaalisia paikallisen
kehittämisstrategian toteuttajia, osallistuneet
miehet yhteensä

Muiden järjestämiin tilaisuuksiin, joissa on
tiedotettu ja aktivoitu potentiaalisia paikallisen
kehittämisstrategian toteuttajia, osallistuneet naiset
yhteensä

Muille rahoittajille siirretyt hankkeet, kpl

Osallistuminen muiden järjestämiin tilaisuuksiin,
joissa on tiedotettu ja aktivoitu potentiaalisia
paikallisen kehittämisstrategian toteuttajia, kpl

Ryhmän itse järjestämät tilaisuudet, kpl

Ryhmän itse järjestämät tilaisuudet, osallistujat
miehet yhteensä

Ryhmän itse järjestämät tilaisuudet, osallistujat
naiset yhteensä

Toimenpiteiden määrä

Toimintaryhmän uudet yhteistyökumppanit, joiden
kanssa ei aiemmin ole tehty yhteistyötä, kpl

Uusien toimijoiden määrä

Yhteiset indikaattorit ryhmille - viestintä

Julkaistun materiaalin (sis. verkkojulkaisut) lukumäärä

Leader-hankkeista ja Leader-ryhmän työstä kertovat lehtiartikkelit, kpl

Seuraajat sosiaalisessa mediassa

Verkkosivujen vierailumäärät

Lähde: www.airbus.com

Muistisääntö

- Lentokoneessa on satoja nappuloita ja mittareita.
- Tärkeimmät mittarit ovat ne, joilla pystyy tarkistaa nopeuden, korkeuden, koneen asennon ja suunnan.
- Myös Leader-ryhmän on hyvä määrittää itselleen 3-5 tärkeintä mittaria, joiden avulla pystyy määrittämään strategian etenemisen nopeuden ja oikean suunnan
- Mittareita voi olla vain tietty määrä = keskitytään niihin joita tarvitaan (need to know vs. nice to know)

Strategiset kysymykset

- Tehdäänkö oikeita asioita?
 - Tarpeisiin nähden
 - Tavoitteisiin nähden
- Tehdäänkö asiat oikein?
 - Tehokkuus
 - Vaikutus

Harjoitus 2 – indikaattorit Leader-ryhmille

**Aika:
30 min**

**Keskustelkaa
ryhmissä**

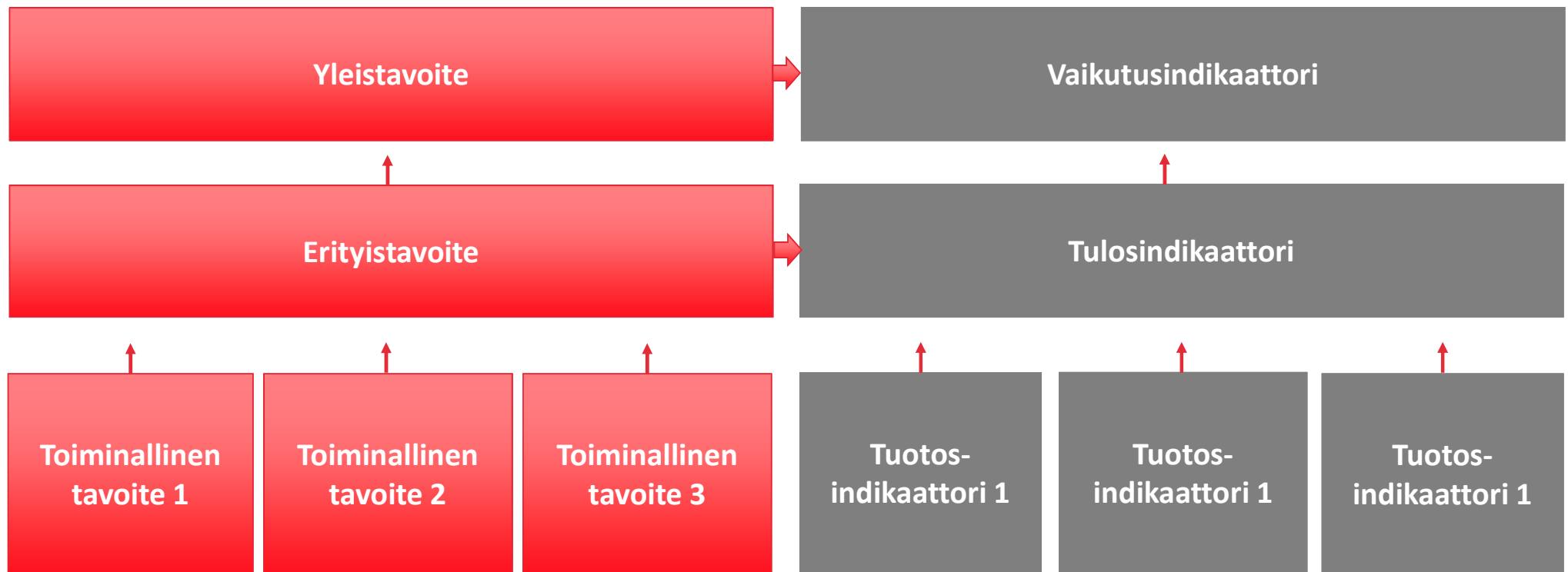
**Kirjatkaa
aiheeseen
kuuluvia
indikaattoreita
fläppitululle**

**Suunnitelkaa tuotos-,
tulos- ja vaikutus-
indikaattoreita Leader-
ryhmille**

Harjoitus 2: Tavoitteet ja indikaattorit Leader-ryhmille

Tavoitteet

Indikaattorit

Ryhmätyön purku

Strategian tavoite: Ympäristön tilan parantaminen

- Tuotos
 - Ympäristön tilaan liittyvät tilaisuudet ja kampanjat
- Tulos
 - Ympäristön tilan parantamiseen liittyvät suunnitelmat (Leader-rahalla)
- Vaikutus
 - Kunnostetut luonto- ja ympäristökohteet

Ryhmätyön purku

Strategian tavoite: Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen

- Tuotos
 - Tukea hakevien yhteisöjen määrä
- Tulos
 - Tukea hakevien uusien yhteisöjen osuus kaikista hakijoista
- Vaikutus
 - Hankkeen vaikutus yhteisön muuhun toimintaan

Huom! Osallisuus on subjektiivinen kokemus; pitää kysyä ihmisiltä suoraan

Ryhmätyön purku

Strategian tavoite: Elinkeinojen kehittäminen

- Tuotos
 - Koulutusten määrä
- Tulos
 - Yritysten määrä alueella
 - Kehittyneen infran osuus
 - Etätyömahdollisuuksien kehittyminen
- Vaikutus
 - Elinkeinotoiminta monipuolistuu

Ryhmätyön purku

Leader-työ: Aktivointi ja neuvonta

- Tuotos
 - Tilaisuuksin määrä; Tilaisuuksiin osallistuvien määrä
- Tulos
 - Hakemusten määrä; Hankkeiden määrä
 - Maksatushakemusten käsittelyaika / ilman korjauksia läpimenneiden maksatushakemusten osuus
 - Leader-ryhmän tunnettuuden kasvu
 - Asiakastyytyväisyys
- Vaikutus
 - Strategian toteutuminen

Ryhmätyön purku

Strategian tavoite: Asuinviihtyvyyden kehittäminen

- Tuotos
 - Palvelujen määrä
 - Harrastustoimintaan osallistuvien määrä
 - Yhteiset kokoontumistilat, tapahtumat, talkootyön määrä
- Tulos
 - Palvelujen kattavuus
 - Palvelujen saavutettavuus
 - Lisääntyneet harrastusmahdollisuudet
- Vaikutus

Ryhmätyön purku

Leader-työ: Aluekehittämistyö

- Tuotos
 - Yhteistyöverkostojen tapaamisten määrä
 - Hankkeiden lukumäärä, hankkeisiin osallistujien toimijoiden määrä
 - Järjestettyjen tilaisuuksien määrä
 - Myönnettyjen yritystukien määrä
- Tulos
 - Hankkeiden alueellinen kattavuus (kylät tai kunnat/Leader-alue)
- Vaikutus
 - Leaderin asian edistyminen

Ryhmätyön purku

Leader-työ: Viestintä

- Tuotos
 - Lehtiartikkeleiden määrä
 - Nettisivun kävijöiden määrä (ja sen kehitys)
 - Some-julkaisujen kattavuus (ja sen kehitys)
- Tulos
 - Kirjoitettujen lehdistötiedotteiden julkaisuprosentti
 - Kampanjaviestinnästä seuranneiden yhteydenottojen määrä
- Vaikutus
 - Leader-ryhmän tunnettuuden kasvu

Leader-toiminta

- EU:n yhteiset indikaattorit
 - Osuus maaseutuväestöstä, jonka paikalliset kehitysstrategiat kattavat
- Kansalliset indikaattorit
 - Maaseudulla tehty talkootyö
- Sosiaalinen pääoma ja elämänlaatu

Capturing impacts of Leader and of measures to improve Quality of Life in rural areas (2010)

<https://enrd.ec.europa.eu/enrd-static/fms/pdf/98275CF6-C4FD-1908-07DE-1F1EA065BC29.pdf>

Uusi ohjelmakausi

Tulosindikaattorit

- O.27 Paikallisten kehittämisstrategioiden (LEADER) lukumäärä
- O.30 Niiden ei-viljelijöiden lukumäärä, jotka ovat saaneet koulutusta tai neuvontaa

Tuotosindikaattorit

- R.31 Kasvu ja työpaikat maaseutualueilla: Uudet työpaikat tuetuissa hankkeissa
- R.32 Maaseutualueiden biotalouden kehittäminen: Tuen avulla kehitettyjen biotalouden yritysten lukumäärä
- R.33 Maaseudun elinkeinoelämän digitalisointi: Maaseutuväestö, joka kuuluu älykkäitä kyliä koskevan tuetun strategian piiriin

Uusi ohjelmakausi

- R.34 Maaseutuverkostojen Eurooppa: Maaseutuväestön osuus, joka hyötyy palvelujen paremmasta saatavuudesta ja paremmasta infrastruktuurista YMP:n tuen myötä
- R.35 Sosiaalisen osallisuuden edistäminen: Sellaisten vähemmistöön ja/tai heikommassa asemassa oleviin ryhmiin kuuluvien henkilöiden lukumäärä, jotka hyötyvät sosiaalisen osallisuuden parantamiseen tähtäävistä tuetuista hankkeista

Vaikutusindikaattorit

- I.22 Vaikutukset työllisyyteen maaseutualueilla: Työllisyysasteen kehitys maaseutuvaltaisilla alueilla
- I.23 Vaikutukset kasvuun maaseutualueilla: Asukaskohtaisen BKT:n kehitys maaseutuvaltaisilla alueilla
- I.25 Sosiaalisen osallisuuden edistäminen maaseutualueilla: Köyhyysindeksin kehitys maaseutualueilla

Oli ilo!

